

Andrzej Marcinkowski

Pytania i odpowiedzi prawne

Palestra 38/7-8(439-440), 125

1994

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Andrzej Marcinkowski

Pytanie: W jakiej sytuacji sąd w postępowaniu nieprocesowym może wydać postanowienie wstępne, a w jakiej postanowienie częściowe?

Odpowiedź:

W uchwale składu 7 sędziów z dnia 26 II 1968 r. III CZP 101/67 (ogł. OSNCiP z 1968 r. poz. 203) Sąd Najwyższy wskazał, że wydanie postanowienia wstępnego w postępowaniu nieprocesowym (art. 318 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c.) jest możliwe tylko w trzech sytuacjach:

1) W razie sporu co do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym (art. 567 § 2 k.p.c.)

2) w razie sporu o prawo żądania zniesienia współwłasności lub o prawo własności (art. 618 § 1 k.p.c.)

3) w razie sporu o istnienie uprawnienia do żądania działu spadku, jak również w razie sporu między współwłaścicielami o to, czy pewien przedmiot należy do spadku (art. 685 k.p.c.).

W uzasadnieniu uchwały z dnia 22 IX 1977 r. III CZP 72/77 (ogł. OSNCiP z 1978 r. poz. 65) Sąd Najwyższy nie wykluczył stosowania w postępowaniu nieprocesowym art. 317 k.p.c. w związku z art. 13 § 2 k.p.c., jednakże zaznaczył, że postanowienie częściowe może być wydane, gdy dostatecznie wyjaśniona do rozstrzygnięcia jest tylko część żądania lub niektóre z żądań.

Ostatnio Sąd Najwyższy zajmował się sprawą zniesienia współwłasności zabudowanej nieruchomości miejskiej, która w drodze postanowienia częściowego została podzielona na dwie odrębne nieruchomości, przy czym jednemu z współwłaścicieli przyznano udział we współwłasności części zabudowanej nieruchomości, w której nie zajmuje żadnego lokalu użytkowego, natomiast pozbawiono go udziału we współwłasności zabudowanej nieruchomości, w której właśnie lokal użytkowy zajmuje.

Sąd Najwyższy wskutek rewizji nadzwyczajnej wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości uchylił zaskarżone postanowienie i przekazał sprawę sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, przyjmując w ustnym uzasadnieniu, że zostały naruszone nie tylko przepisy proceduralne (przytoczone wyżej), ale także przepisy prawa materialnego (art. 211 k.c.) przez definitywne pozbawienie jednego z współwłaścicieli udziału we współwłasności utworzonej wskutek podziału fizycznego nieruchomości. Sąd Najwyższy uznał, że tego rodzaju rozstrzygnięcie nie jest możliwe w drodze postanowienia częściowego.

(Postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 25 V 1994 r. III CRN 49/94 – niepublikowane).